

Svar - Motion - Inrätta fler hälsosamtal för regionens invånare

I en motion föreslår Magnus Svensson och Elisabeth Carlson Cederholm (C)

- Att Region Gävleborg skall ha tre avgiftsfria hälsosamtal för våra medborgare
- Att Hälsa- och sjukvårdsnämnden tillsammans med Hälsovalsutskottet beslutar vilka åldersintervall som skall gälla

Hälsa- och sjukvårdsnämnden svarar:

Den svenska modellen för Riktade hälsosamtal finns nu i någon form i 17 av Sveriges 21 regioner. Under 2023 påbörjades införandet i 4 regioner. De Riktade hälsosamtalen syftar till att förebygga och minska insjuknande i främst hjärt-kärlsjukdom och diabetes. Samtalen är ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete på befolkningsnivå med syfte att hjälpa deltagarna till ett hälsosammare liv och minska insjuknandet i befolkningen. Insatsen på befolkningsnivå får större effekt än en insats i endast högriskgrupper. Det är genom att nå många vi får störst effekt, då gruppen med normal risk är den största gruppen i Sverige och där de flesta hjärt-kärlsjukdomar inträffar (preventiva paradoxen).

Stödet för de positiva effekterna av Riktade hälsosamtal baseras bland annat på en nyligen genomförd undersökning av befintlig forskning som genomförts i nationellt programområde för levnadsvanor, sju svenska studier utvärderades i en rapport. Rapporten visar på stora hälsovinster där den förtida dödligheten minskar och det gör även midjemått och blodtryck, kolesterolnivåer, fasteblodsocker och BMI. Riktade hälsosamtal är också ett sätt att organisera det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande levnadsvanearbetet inom primärvården. De Riktade hälsosamtalen sker på hälsocentral i primärvård och utförs av främst sjuksköterskor/ distriktssköterskor. Kompetensen hos medarbetarna för bedömning av frisk- och riskfaktorer för framtida sjukdom utvecklas successivt under arbetet med hälsosamtalen och tillför därmed också mervärden för övriga som söker primärvården.

Vilka åldersgrupper som erbjuds i de olika regionerna ser väldigt olika ut. Det finns inte någon jämförande forskning som visar på vid vilka år insatsen har bäst effekt och spannet i regionerna är mellan 40-70 år, där vissa valt upprepade erbjudanden. I Region Gävleborg ingår det Riktade hälsosamtalet för 40-åringar i basuppdraget för hälsocentralerna i Gävleborg och har erbjudits 40-åringar sedan 2001 i Gästrikland och 2006 i Hälsingland.

Vi i den politiska ledningen anser primärprevention vara av stor vikt men vill fylla i alla eventuella frågetecken innan vi tar oss an fler riktade hälsosamtal. Ett skäl är att det trots dokumenterade erfarenheter av effekter av denna modell på hälsoutfall, saknas en mer systematisk vetenskaplig granskning inom området. Ett annat är att det finns skillnader i 40-årssamtalen inom vår primärvård som vi behöver minska, både vad gäller inbjudningar och deltagande. För hälsocentralerna innebär utökade målgrupper också fler besök och kan då innebära omprioriteringar av andra primärvårdsinsatser på grund av brist på legitimationsyrken.

Det finns även andra aspekter att ta hänsyn till, varav det ekonomiska läget inom hälso- och sjukvården är en. Vi behöver fortsatt prioritera både för att få ner kostnader och för att säkra våra medarbetares arbetsmiljö. Det omfattande arbetet för att få ner hyrkostnaderna är ett av flera pågående arbeten för att få en ekonomi i balans. Under tiden arbetar verksamheterna vidare både med att få inbjudan att nå fram till alla och att få fler kallade att komma på sitt riktade hälsosamtal. I nuläget är det därför inte aktuellt att införa fler riktade hälsosamtal.

Förslag till beslut

Att avslå motionen.